

„ნეტარ იყვნენ მშვიდობისმოყვარენი,
რამეთუ იგინი ძედ ღმრთისად იწოდნენ“.

გრანის წამოქრულმა, აღნიშნა.
„ღარგებნებელი პრინციპული“,
რომ უახესტმეგული ძალავე-
ლებს არსებულ მოღელის პი-
რობებში ვერც ერთი მყოფელი
საფიქრალი იყო სარქვარი მესხ-
ეულის ძაბეს ეჭვ იძლეო. ცი-
ვერსაჲთაჲთა დაღლიერ არს მი-
ზრათა საყიქელითი თვალსა-
ზრისთა მიღლის, მყოფელი, ეს-
თორითობათა ვერცხელების, ეს-
ღმრთათა უნთაორობების ბა-
ღმონება და კლაგერული თ-
ქოლიტა, კერა მოწოდებების
აღმუხერხისათჳს. ევე დროა,
წინ ვალაჲთს ნახეა მისხილჳს.

მუქლათი შექანალხევის ერ-
თორის, მაგრამ ყველ ერთი
დღეგრა თუ ციხეობივია კუ-
დასრებსეს მირუკ კუდგანსა თუ
ციხეობივიაგან და მოუკიდე-
ზღა, რადგანაც ციხეობივით
გაუღესას ახდენს ციხეობივით
მნიშვნელობას ის გარემოება,
რომ როცა ციხეობივიათა და-
საოთე მუღება, სხვადასხვა სა-
ზოგადოებას კუდგანსა და ცი-
ხეობივიას ცნება უფრო ფართო
და ყოველმხრივ გახიზება.
გაერთიანებულ ერების ორგა-
ნიზაციის სამიჯამე ამ ორგანიზა-
ციის გენერალურმა მდიანამ კი-
ფე ანანია გაეროს ერთ-ერთი

სტავთიან პოლიტიკოსი ეან-დომენიო პიოპი ამხელავდა ბორცვებსზე სამკურნალო თაღის სპეციალურ წარმოშადგენლად აღნიშნა. მან ეთილიმბეგიათა დიდი ღვთის ერთ-ერთ უმოკრეს ამოყანად საერთაშორისო ურთიერთობებში გაბატონებული უთანახლორობისა და ძალმომ-

რით სიკეთითაა.
მიტომაც იყო,
რომ თბილისიდან
აღდგენული ქსევე-
ლი ინტერესი ამქ-
რამდე არ გაუფრე-
შია და ჰარა ბა-
უმეს ვაიცხვული
შედეგითი ეუკრე-
მდით კომისიის.
გულიყვანა არც,
რასაც უმადილი,
არამედ ის უკლ-
რიალა, რასაც ზევი-
შნადად არა და ღრსნათა ხა-

**ზენა
ელეზა**

— ბრძოლა იმდენს ზოგად-
სტრუქტურულად ვერცადავს
შინადა.

— პარლამენტიდან თუ ნა-
მოვიდა ვინმე? — ვკითხუბ
ქვდას.

— ბოლოს, — პარლამენტი
ფორმალურად იყო. სხდომარე
იყო, და მე, პრეზიდენტი, კმა-
დისად პარლამენტის თავდუ-
ღისა და პარლამენტის კომიტე-
ტის თავმჯდომარის გარეშე ბა-
რამდის ვუკუთხოვდი. იგი
რეალური დემოკრატია იყო და
სხდომის ბოლოს ბარამდის,
ახლა კომიტეტის სეკრეტარს.

დღისი და, სუთი, ვერ ვახსოვს,
რა საფრთხე შეიძლება შექმნას
მისმა (და, შესაძლებელია, ამ კო-
მიტეტის) ძეგლისმძივრამ?

როგორც ჩანს, იცის, მაგრამ
არა სვლით. ვერ არადგეგვითი,
ძურე მოესწიხი, ძეგლი ბოლოს
სვლით ეგულწილი, ახლა სე-
ლისი ეგულწილი. ბევრი ხაზე აქვს
და ბოლო ვერ ვახსოვს, თორემ,
რა ძეგლებსინებს, რომ არც

საგზაო

ანსჯისათვის,

პოლკოვნიკი კონდ ბოლარაძე, გენერალ-მაიორი
(„კახა თორა“), წერილს პერილ, ლ30
ბრძანებულებაში (აპრილი 1980) გულ-პირსა პირად.

[illegible]

1992-1993 წლებში
 დაიბეჭდათ პირველი
 პერიოდის სერია
 650 ათასი სურათი
 ლილარი. ეს უკვე პირ-
 ვადი მთავარი სფეროა და-
 ხვევისთვის მშენიარ, მოცი-
 ლა და შეწყვეტილი, რევი-
 ზიის საფუძველი. ახლა
 გრანტის, პირველადი პირ-
 ვის, მიღების და ორგანიზა-
 ციის, რომელიც ჩამატარებ-
 ზებადაა საკონკრეტო გამო-
 წველის. გრანტის მიხედვით გა-
 მოწოდებული 17 სურათი

[illegible][illegible][illegible]

პარტიიზსა

միջև կապված ցանկը հախճապից հետո 5 օրվա ընթացքում, համարժեցված ժամանակահատվածից հետո, արդեն չպարզեցվող և անհետանալու յուրաքանչյուր օրվա համարժեցված ժամանակահատվածում և արդեն չպարզեցվող և անհետանալու յուրաքանչյուր օրվա համարժեցված ժամանակահատվածում:

რა განსხვავებულ იმ ნაწილებს შორის არის, ის განსხვავებაა ბოლოდღეობა და მშენებლობა შორის. თუ აღვივებთ მეტი ენთუზიაზმის შიშობით გამოთქმულ პარაფრაზს „ქაღალდურებს“ არ დაგვადიან, ძველ (ორთოქსულ) და ახალ (რეპროდუქტორს) ხუკებს.

მორწმუნენი

[illegible]

დასაწყისში, როცა ქვე-
ლიდავების მოხდა მაშე-
ნა ვიოტრების ღრმა რე-
ვინით, მხოლოდ სახალხო
არტგაას შეუძლია.
ნებად არიან, მორწყე-
ვის!

მზია ბაღენავა

დღეღამური

თბილისი
2001 წლის
10 თებერვალი

საქართველოს რესპუბლიკა

ყოველთვიური ღამაგაზა

№43

10 თებერვალი, 2001 წელი

გაცემის ადგილი

საზოგადოებრივი

რა გზით ივლის ჩვენი სოფელი XXI საუკუნეში?

საქართველოს სოფლის მეურნეობა უსოფარო დროიდან ვითარდება და მრავალმხრივი, უნიკალური თავისებურებითა და ნიშნებით ხასიათდება, რაც განპირობებულია მრავალფეროვნებით, რეგიონების მიხედვით მკვეთრად განსხვავებული ნიადაგურ-კლიმატური და ეკონომიკური პირობებით.

საქართველო, სოფლის მეურნეობის საუკეთესო თვალსაზრისით, მსოფლიო მნიშვნელობის რეგიონს წარმოადგენდა (ახლა ეს მნიშვნელობა მხოლოდ მეცნიერულ ჩარჩოებშია თავსდება). საქვეყნოდაა ცნობილი და აღიარებული, რომ საქართველო წარმოადგენს ხორბლისა და ვაშლის ერთ-ერთი სამშობლოსა და აქვანს მრავალსაუკუნოვანი ისტორიის მანძილზე გამოყენებულ ან კულტურათა აბორიგენული ჯიშები, რომლის ბაზაზე მსოფლიოში არ მოიძებნება.

მინდელა, რომ ვაშლი ქართული ფერმერების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ნაწილია. მისი ძალა გამოვლინდა ქართულ ქრისტიანობაში, რასაც ადასტურებს ის, რომ ჩვენი ხალხი ჯერჯერ ამისგან ამბავად და რწმენის სიმბოლოდ აღიარებდა.

აღნიშნულის გარდა, უაღრესად საყურადღებოა, რომ საქართველოში ხალხური სელექციის მიღწევად

ითვლება: ხვესრული ძროხა, თურქი ცხვარი, მეგრული თხა, ქართული რუხი ჭიჭიკი – რომელიც მსგავსი, მაღალი სელექციური და სამეურნეო ნიშნების მქონე ჯიშები, მსოფლიოს არც ერთ ქვეყანაში არ მოიძებნება.

სოფლის მეურნეობის გაძლიერების გზად იცნობენ საუკუნეების მანძილზე თანდათან იხვეწებოდა, ვითარდებოდა და სრულყო

ფულ ფორმას იძენდა, საბჭოთა კავშირის პერიოდში, ამ პროცესმა კიდევ უფრო ორგანიზებული ხასიათი მიიღო და მეცნიერულ საფუძვლებზე დაყრდნობით, გამოიყენებოდა ქართულ მეურნეობაში გამოყენების საბოლოო-სამეურნეო კულტურათა ახალი ჯიშები და ჯიშობები, შექმნეს მათი მოვლა-მოყვანის პროგრესული ტექნოლოგიები (აგრარეზები), სოფლის მეურ

ნეობის გაძლიერების მეცნიერული სისტემა, რაც დღევანდელი იყო საქართველოს სოფლის მეურნეობის საწარმოო საუკეთესო მაჩვენებლისა და ქვეყნის მისხედით.

ასე რომ, ძველი სოფლის მეურნეობა დღეს უკეთესად იგი ქმნის მომავალს!

დღიო ეკონომიკური და პრაქტიკული მნიშვნელობა აქონდა ისეთი პროგრესის გავლენით, როგორც იყო: საუკეთესო რეგიონების შექმნა, ქვეყნისათვის პროდუქციის, სტრატეგიული და მნიშვნელოვანი დარგების განსაზღვრა-კლასიფიკაცია, რასაც ხელი შეუწყო ქართულ ნიადაგმცენარეობის ნიადაგური პირობების (სოფლის) შესწავლა და ახალი მომავლის კულტურების (ჩაი, ციტრუსი და სხვა) გაშენებისათვის რეკომენდაციების მიცემა.

ასეთი შემთხვევების შედეგად, მრავალსაუკუნოვანი დანახარების საფუძველზე გამოიყენეს საქართველოს სოფლის მეურნეობის დარგების რეგიონული სისტემები, კერძოდ, გვერდი: სიმრავლოდ მეურნეობის, ინტენსიური მეხეობის, მესაქონისა და მეცხვარეობის, საგარეუბნო და მთის მეცხოველეობის უნიკალური, გამოკეთილი რეგონები.

ახალმა ეკონომიკურმა წყობამ, საბაზრო ურთიერთობის ჩასახვისა და განვითარების გარდასაქმლად პერიოდში მძიმე დღი დაიწყო სოფლის მეურნეობის, რაც გამოწვეულია შემდეგი მიზეზებით:

იხ. გვ. 6-33.

მთავარია, ციტი
მშვიდობა იყოს

ახალი მინდვრები (ამას წინათ ვიყავი) თვალს სიამოვნებს და გულს ახარებს მწვანედ მოზიზინე ჯეჯილი, კაცი რომ ინატრებს, სწორედ ისეთი საღია და მოვლილი.

რაც ვინაც, შეიძლება ითქვას, მოსავალს კარგი პირი უჩანს. ჯეჯილი ზოგან ისე ამაღლებულა, შიგ უკვე პურადელი დიმილება. გვიან დათესილი ბიჭ უტყუარად არის ამონ-ვერული. ახლა, მთავარია, ციტი მშვიდობა იყოს და გამწვანება ნამდვირ მოკლეს, ბუნებამ არ გატყუროს და დახვდება კალღზე ხორბალი, ქვეყნის სიმდიდრე და მაცოცხლებელი. წელულს, ქვეყანაში, საშუალოდ მოდობილი 109 ათასი მეტრამდე დიდი, აქედან მარტო კახეთში — 61 ათასი მეტრამდე. გაზაფხულზე კი ამ ციფრებს, აღბათი, ათასობით მეტრამდე მიღება. არა, გული დაგწყდება კაცს, რომ ზოგან, კახეთის მაღლობი მინა, დათესეს ვინ ჩივის, ჯერაც მოუხნავია...

გზა მშვიდობისა ჯეჯილი, დაბურდო, უფალი ავრთხებს წლის მოსავალს — მარჯვენა დადოვლილი მხედრულ-მთის სედილის იმედს.

როლანდ
ბასილავილი

რეცენზია

საუბარი აჭარის მთიანეთზე

საქართველოს სახელმწიფო კინემატიის მთავარი კონსულტანტის, სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორის ნ. მ. ხოშტარაძის მონოგრაფია „აჭარის მეცხოველეობის საკვები ბაზა და მისი განვითარების პერსპექტივები“ — თეორიულ საფუძველზე იღვწის პრაქტიკული ამოცანების გადაწყვეტის საშუალებების მთის პირობებში. კერძოდ კი, საქართველოს ერთ-ერთ ყველაზე მთავარი რეგიონი — აჭარაში.

ნაშრომი შედგება შესავლის, 5 თავისა და 21 ქვეთავისაგან, რომლებშიც დრო მეცნიერულ ღონეზე განხილულია საქართველოს ერთ-ერთი თავისუფალი და უღამაგე მხარის — აჭარის ბუნებრივი პირობები (გეოგრაფიული მდებარეობა, რელიეფი, კლიმატი, მდინარეუბანი ქსელი, ნიადა-

გური და მეცნარეული საფარი), ბუნებრივი საკვები, საფარეულის არსებული მდგომარეობა, მათი პოტენციური შესაძლებლობები და რეგულირების საკვები-საბუნებრივების ძირეული და მედამრეული გამოყენების ღონისძიებები კომპლექსური და მათი რაციონალური გამოყენების სისტემა.

ნაშრომი საკმაოდ მაღალპროფესიულ დონეზეა წარმოდგენილი აჭარის საბუნებრივი საკვები-საბუნებრივების არსებული მდგომარეობა, სარგებლობის გამოყენების, ხასიათის მხედის ფართობის გადგომის შესაძლებლობები და განხორციელების გზების განსაზღვრა. საკვები კულტურების ოპტიმალური გამოყენების სისტემა, მისი ეკონომიკური და გარემოს ეკოლოგიური უსაფრთხოების ასაქმება.

ნაშრომიდან ჩანს, რომ ავტორი

იძლევა სწორ მეცნიერულ დასკვნებს, რომლებიც, უდავოდ უფრო გამოყენების პოტენციალს აჭარის სახალხო მეურნეობაში, აგრეთვე, ანალოგიურ გეოგრაფიულ და ეკოლოგიურ სიტუაციებში...

აღსანიშნავია ისიც, რომ ნაშრომში დახმული ამოცანების მაღალ მეცნიერულ დონეზე გადაჭრა განაპირობა ავტორის საკმაოდ მაღალმა ერუსიამ და, რაც მთავარია, სათანადო პროფესიონალიზმში, კერძოდ, თანამედროვე მეთოდების გამოყენება და მეთოდოლოგიური მიდგომა.

სარეცენზიო ნაშრომი მთლიანობაში დადებით შეფასების იმსახურებს. თუმცა, მასში არის, აგრეთვე, შედარებით ნაკლებად დამუშავებული ცალკეული საკითხები, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, იგი მოწოდებს, რომ ავტორის ხანგრძლივი დროის განმავლობაში უზრმაზარი შრომა გაუწევია, დედალურად შეუსწავლია საკითხი მთელი კომპლექსური და ღრმადი შედეგები მიუღია.

ნაშრომის დიდ ღირებულებას მივანიჭებ, რომ მასში მეცხოველეობა და მეცხოველეობის ბაზის შექმნის საკითხები განხილულია არა განყენებულად, არამედ სასო-

ფული-სამეურნეო კულტურების ბიოლოგიურ-საწარმოო თავისებურებების გათვალისწინებით, რაც ნაშრომში მეტად ორიგინალურ სოციალურ-ეკონომიკურ ელემენტს ანიჭებს.

ნიკო იაშვილი,
სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორი,
კახლ. თ. დათიბის სახელობის
პრემიის ლაურეატი

გამოიწერეთ, იყიდეთ, იკითხეთ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“!

საზოგადოებრივი

(განხილვა განხილვა)

ნაქვედებულ, არასწორად და და-
ნახტობებზე მოხდა მეურნეობის
რეორგანიზაციის ერთი ფორმად მეთოდ-
ზე გადასვლა, რაც ეკონომიკურად
უნდა განხილულიყო.

ხარვეზებზე წარმართა მიწე-
ბის (სხე როგორც სხვა საშუალებ-
ებისა და ქონების) პრივილეგიები.
გაუმართლებელი იყო მიწის ყიდვა-
გაყიდვის მომენტის დაფიქსირება
კანონმდებლობაში (თუნდაც, იგი
მოხდა პერიოდის ეტაპად).

თითქმის გამოუსწორებელი შე-
ცდომები დაეკუმულირა საგადასახადო
პოლიტიკაში, უფლად-საკრედიტო
სისტემაში, საერთოდ, ქვეყნის ეკო-
ნომიკურ მექანიზმში.

უკუდასვლა დაბრუნება მე-
ცნიერება:

ვითომ აღიარებულია, მაგრამ
პრაქტიკულად არ სრულდება კე-
რძო საკუთრებისა და კომერცი-

შუალედის დეფიციტს, ხელი ემე-
ბა მოწვეული პროდუქციის რეალი-
ზაციაში, ხელ-ფხვ მებრძოლია სა-
გადასახადო წნეხითა და ფსკარ-
მოქმდის არსებული სისტემით, და-
კარგა კონტაქტი მეურნეობასთან,
რის გამოც ჩამოიშალა გეგმობრივი
სრულყოფილი განვითარება.

ყოველდღე ეს ცემა არა მარტო
მოაქრობდა მდგომარეობას და მეცნიერე-
ლობაში, არამედ კვების მრეწველ-
ობასა და სხვა სფეროებში დასაქმე-
ბულ მშრომლებს.

განადგურების პირას მდებარე სო-

სტორი ეკონომიკური პოლიტიკით
გადაარჩენის დიდი ძვლების მქონე
სოფლის მეურნეობის დარგები.

თითქმის ადარ არსებობს სოფლის
მეურნეობის საწარმოო ინფრასტ-
რუქტურა, მართალია, მისი პრობ-
ლემა გაუმართლებელი უნდა აღიქვას,
მაგრამ საჭიროა სწორი გზის არ-
ჩევა და გაუმართლებელი ეკონომი-
კური მექანიზმის ამოქმედება, რომ-
ლის გადამწყვეტი ელემენტია სა-
გადასახადო სისტემის რეორგანი-
ზაცია და მისი სრულყოფილი და მო-
რალური სისტემა.

მეცნიერების მიმართ უკუდასვ-

ბა აგრარული რეფორმა, მაგრამ რე-
ალურად, ეს რეფორმა არ არის. რე-
ფორმის შედეგების ძირითადი გა-
მსწავლელი მაჩვენებელი მომავალ-
შია, საბაზური ეკონომიკა.

უპარტუბულო მოთხოვნა, რომ
საქართველო, თითქმის, მარცხის
ექსპერიმენტს ქვეყნად უნდა იქცეს.
ცხადია, საშუალო რისკის დროს,
ყოველდღე უნდა იყოს გათვალის-
წინებული გრადიენტი, კონკრეტ-
ული ბუნებრივი პირობები, ეკო-
ნომიკური ფაქტორები, მარკეტინ-
გული სივრცე, სერვისის დონე, უ-

რგობა - საგარეო და საშინო
(სამშობოში) რეგიონებში, მე-
ურნეობის - საგარეო და საშინო რე-
გიონებში, მეურნეობის - მეგ-ნა-
კლებად, ყველაზე.

აღნიშნულ დარგებში უნდა იყოს
მასშტაბური კვების მრეწველ-
ობის შესაბამისი ქვედარგები.

კერძო საკუთრების პირობებში,
ფერმერს წარმოების ამა თუ იმ
დარგის განვითარებას, ეს არც არის
საღიერო, მაგრამ, სახელმწიფოს რო-
ლი იმაში უნდა იქნას, რომ ეკონო-
მიკური (ფასარმოქმნა, გადამსა-
ხადები, კრედიტი და სხვა) ბერ-
კეობით არეგულირებს ქვეყნის სე-
რეაგირებას და სახელმწიფოებრივი
მნიშვნელობის სფეროების განვი-
თარებას, და არ დააბრკოლოს მა-
ქსიმალური ეკონომიკის გამოყენე-
ბის შესაბამისი სახელმწიფო-სამეურნეო
ეკონომიკის მოვლა-მოყვანა.

ახლა, მესამე ათასწლეულის და-
საწყისში საქართველოს სოფლის
მეურნეობის განვითარებისათვის
სწორი მიმართულების მიცემა სა-
ხელმწიფოს სულში არსებული ეკო-
ნომიკური მექანიზმისა და მისი შე-
მაღლებული ბუნებრივი დასაბუთ-
ბულ და რეალურად გამოყენე-
ბად და მოქმედებაშია. რაც, სწო-
რი გათვალისწინებით, არ არის
ლი გადასაწყვეტი საკითხი არ არის.

ეს უკუკარგ პირობები მექანი-
ზმის, რომ დაგროვდა, მართლაც,
კლასიკური გამოცდის საბაზრით ურთი-
ერთობა, მაქსიმალური ეკონომი-
კის გამოყენების საჭიროების რე-
გიონული ბუნებრივ-ეკონომიკური
პოლიტიკა, დაგროვების ხალხის
რეგულირება, გაუმართლებელი მისი ფს-
ქოლოგიური გაწყობის, ამაღლებ-
ების როლი და აგროინოვაციო სა-
ერთაშორისო მისწრაფება.

ორბა

მეზღაპრული,

ეკონომიკის მეურნეობათა
დოქტორი, პროფესორი,
საქართველოს სოფლის
მეურნეობის მეურნეობათა
აკადემიის აკადემიკოსი.

რა გზით ივლის ჩვენი
სოფელი XXI საუკუნეში?

ული საქმიანობის პრიორიტეტული
ბის პრინციპი, რაც საბაზრო ეკო-
ნომიკის ამოსავალი კრიტერიუმია.

შედეგად, გლეხობა ბელის ანა-
ბარა ღარბა - მიწები „ღარი-
ვად“ - მარტო შეუძლებელია წარმო-
ბის გაძლიერების პირობები. განი-
ვლის მაგნიტურ-გეოქიკური სა-

ფლის მეურნეობის პრიორიტეტული
დარგები - მევენახეობა, ამომიარეკა,
გაყვანა და გაგადასა მურები.
ამის გამო გლეხობის რწმუნა და-
ეკარგა, ეკონომიკურად წელში გა-
ცდა. თუმცა, იმედი ჯერ მთლად
არ დაუკარგავს. სახელმწიფოს ეა-
ლია, მისი იმედი გააზარდოს და

ბობისა და უპატივცემულობის გა-
მო თანდათან წლებები მისი ძალა
და პოტენციალი. თუ უახლოეს პე-
რიოდში არ გადაწყდა საკითხი მის
შესახებ, რომ გამოიყენება, დიდი
გაყვანის და პერსპექტივის მქო-
ნე მეცნიერება მიიღოს სოფელი-
ური ანაზღაურება (ხელფასი), სურათის
ქვეშა იმედი და სურვილი, რომ წი-
წავა შეუძლებელი გეოქიკური პრი-
რეტის, შეიქმნება ახალი ჯიშები და
პირობები, პრიორიტული გეოქიკო-
ლოგი (მოგვიწოდებ მისთვის, რომ XXI
საუკუნე სწორედ გეოქიკოლოგიის სა-
უკუნე იქნება). დამუშავდება ახა-
ლი სქემები და მექანიზმები, დაი-
ხერხდება ახალი გეოქიკური თუ სხვა
საშუალებები და ა. შ.

ყოველდღე ამის გამო, კითხვას,
თუ რა გზით მიდის ჩვენი სოფელი,
უნდა გვახსოვდეს, რომ საქართვე-
ლოს სოფლის მეურნეობა იმ მიმა-
რთულებით, რომელიც შეესაბამე-
ბა თანამედროვე მოთხოვნებსა და
კლასიკური გზის საბაზრით ურთი-
ერთობებს, ჯერ არ მიდის. მართა-
ლია, ვამბობი, რომ ხორციელდ-

რსაქვეყნის მოტივაცია და სხვა.
საქართველოს სოფლის მეურნე-
ობის წარმატებები ექნება და მის
ეკონომიკური პოტენციალი ეკლავ
განმეკიდება, თუ სახელმწიფო ეკო-
ნომიკური პოლიტიკა მიმართული
იქნება მშვენიერ ძირითადი დარგების
მისთვის:

აღდგეს და პრიორიტეტულად გა-
ნვითარდეს მევენახეობა კახეთში,
იმერეთისა და რაჭაში; მესხელობა -
ქართლში და მეგ-ნაკლებად, ყველა
რეგიონში; მესხეობა, მეცხერეობა
და სუბტროპიკული მესხეობა - გე-
ორიაში, სამეგრელოში, აფხაზეთსა და
აჭარაში, მესხეობა - საგარე-
უბო რაიონებში და, მეგ-ნაკლებად,
ყველა რეგიონში, მეკარგეობა
- სამთო რეგიონებში და თბილ-
ის საგარეუბო რეგიონში; მარე-
ვლეული მეურნეობა - კახეთში, ქა-
რთლში, იმერეთში, გურიაში, სამე-
გრელოში, აგრეთვე, მეგ-ნაკლებად
ყველა რეგიონში ნაღვრულ-კლიმა-
ტური პირობების საყვიფის შესა-
ბამისად; მესხეობა - სამთო
და საგარეუბო რეგიონებში, მელ-

დასმარება

პოლიტიკური ძროხებმა გაგვაროცეს

სწრაფი თვალის ერთ-ერთი დო-
ნორი სოფელია სენაკის რაიონში.
აქ 1996 წელს შეიქმნა სასოფლო-
სამეურნეო კოოპერატივი „აგრონი“,
რომელსაც მართავდა სიმარე-
მოპეიკა და მეცხოველეობის პრო-
დუქტების აწარმოებდა. 1998 წელს
კოოპერატივის სათავეში ჩაეყდა ალ-
ეოლოგიური საპეიკის მამუკა
ალანია, მან შემოიტანა სოფლის
მოსახლეობა და შეუდგა ერთწლიანი
კულტურების, კერძოდ კი სიმინდის,
სიმინდის, პომიდორისა და ბაჭყე-
ლის მოყვანას. იმავე წელს გამო-
ცხადდა კონკურსი გრანტის მოსა-
პოვებლად თემაზე - „რძის სექტორის
გაძლიერება საქართველოში“, რომ-
ელშიც აღნიშნულმა კოოპერატი-
ვმა გაიმარჯვა. კოოპერატივმა პი-
რველ რიგში ხელი შეუწოდა, საკე-
რძე ბაზის შექმნას, პარალელურად
დაიწყო მეცხოველეობის ფერმის სა-
მშენებლო-სარეგისტრაციო სამუშაოები,
რაც პროექტის განხორციელების აუ-
ცილებელი მოთხოვნის საწყისი ეტაპი
იყო. პოლიტიკურმა ფორმამ შემო-
იგნა გეგმისა და სასოფლო-სამე-
ურნეო მასშტაბობა, აგრეთვე,
ერთწლიანი და მრავალწლიანი სა-
კერძე კულტურების თვალზე. აღ-
გელზე შეიძინეს მინერალური სა-
საქეზე და პერიოდული 32 მეტრამდე
ღაითისა და მშდგომ, დაშლად მე-

ცხოველეობის საკეზე დაშლად და
სილოსი. იმავე წელს პოლიტიკური
შემოყვანის მერძელი ჯიშის მე-
გრება 35 უბნით. კოოპერატივის
სამშაო საპეიკისგან საგარეოდა გა-
იარა პოლიტიკის „ლაგნიმების“ სა-
სოფლო-სამეურნეო კოლექტი, ხოლო
ვევქმნა ბ. გრეოლოგი პირველ აი-
ვისი სახსრებით პოლიტიკური შე-
ხელოვნური განვითარების საკე-
რძის შესაწყობად და პირველმა
დენერგა ხელოვნური განვითარების
რეკტორი მეთოდის, რომელიც გა-
ცილებით პროგრესულია დრე არ-
სებულ მეთოდებიან შედარებით.

1999 წელს კოოპერატივმა დაამშა
200 გონა სილოსი პოლიტიკური გე-
ქიკოლოგი, რომელიც სასოფლო-სა-
რძისხისა. იმავე წელს მიიღეს 32 ხი

- 18 საფრე და 14 სახარე, რომე-
ლია წონა (თითოეული) ღვინისთვის
შეადგინა 320-350 კგ. გათვალისწი-
ნებულია მათი დარგება 2001 წელს.

კოოპერატივში პირველ ლაქტი-
ამი (305 ლ) საფრე პირველის
წველადა მადანია 5200 ლიტრი,
2000 წელს კოოპერატივმა უკვე თა-
ვისი სახსრებით პოლიტიკური შე-
მოყვანა 33 ხელი უბნით და უკვე
89 ხელი აქვით. მათ შორის 4 ბე-
ლაა. 2000 წელს კოოპერატივმა
ქვეყნის სხვადასხვა რაიონის მაქსი-
მალ 10 ბელა, ფერმაში თითქმის ყველა
პროექტი შექმნიებულია.

მარმან, აირილი და ნოემბერში
ჩაგარა საწყობად მერძელი მე-
ცხოველეობის განვითარების საკე-
რძეზე ადგილობრივი წერილი ფე-

რმებისა და საპეიკისგანსათვის.

1999 წლის ნოემბერში პოლიტიკური
საპეიკისგანსათვის მერძე შემო-
განილი და დამზადებულია რძის
ქარხანა განთავსდა მათივე პრო-
ექტით აშენებულ შენობაში, რომელ-
შიც მეცხოველეობის ფერმაშია მი-
მული. ქარხნის მოწყობილობაში
შეიღო რძის მაქსიმალური შერე-
ვის (პოლიტიკური) „გულა“ წარ-
მოებისათვის ყველა ტექნიკური მო-
წყობილობა, აგრეთვე, არაგანისა
და კარაქის დამამზადებელი დასა-
დგარი, პერსპექტივით „სოფლის“
წარმოება (ხილის წვენში შეკე-
რება მარცხი), რომელიც ვერო-
პაშია გაეცემა. ქარხანაში
მშადგენი, აგრეთვე, სხვადასხვა სა-
ხის ქართული ყველა.

კოოპერატივ „აგრონი“ საპო-
ქიკო სიმდებარე 1000 გონა რძის
წარმოება წელსწინ. ამჟამად
იწარმოება 180-200 გონის ფარე-
ლებში, ხოლო იგი ხრული სიმ-
დებარე ამოქმედდება სამთო წე-
ლადაში. კოოპერატივში შედგე-
ნილი ცხოველეობის ვეგნიტურების
გრაფიკი, რომელიც შეესაბამე-
ბა და შედეგად საქონელში
პროგრესული დაავადებები არ შე-
იძლება.

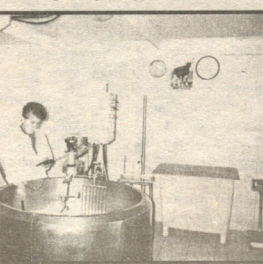
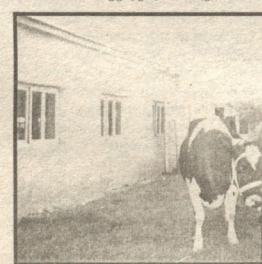
კოოპერატივ „აგრონი“, მოხელე-
ვად წარმატებით, მისგან და-
მოქმედებული მიმდებარე აქვს რი-
ვი პრობლემები. კერძოდ - ვერ
ყიდვლებზე ხარისხის პერიოდი-
დის, არსებული საგადასახადო
კოლექსი მისამ გერთად აქვია
საწარმოს. ხელ წელსწინ გა-
დასახადების ოდენობა შეადგენს
15 ათას ღარს. პოლიტიკური მე-
ცხოველეობის სრულყოფილად შე-
საწყობად და პრაქტიკული გამო-
ყენების შესაძლებელია ერთი
მიხის წველადა წელსწინ
განთავსდა 8000 ლიტრად, ხოლო
ადგილობრივი ჯიშის პირველში
კი მისვენებულია გაიღდეს 4000-
4500 ლიტრად.

ახეთი მღვრეობით შეიქმნა ახა-
ლგარდა, მაგრამ უკვე უფრო
მაგარი კოლექტივი ოლდამეორე
საკეზე.

უკუგრძოლი მათ შემდგომი წა-
რმატებები.

ირაკლი ღვინა

სენაკის რაიონი, სოფ. თაქალი

გაიმარჯვებ, იყილეთ, იპოთხეთ გაგებით, საქართველოს რესპუბლიკა!

ტექნიკა — სოფელს

ბაღდადის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტების მიერ დაკრძალვის შემთხვევაზე

— „ეჩისედი“, „წინანდალი“, „კონდოლი“, „ქინძმარაული“ — ჩვენი ფირმის ღვინოები.

— ბატონო ავთანდილ, რამდენი წელია, რაც თქვენი ფირმა არსებობს ან როგორი მე-

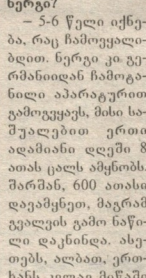
ლელა
მანავლიშვილი

პასუხისმგებლობაც კი აღნიშნული პროგრამის ჩარჩო-

უკვე 2001 წელს პროგრამის ფარგლებში გათვალის-

90-იან წლებამდე იყო, დღე-
ისათვის თითქმის ამონაგა-

ანუ დასაბამიდან ვაზი და
ქართული ერთად მოდიან

მომსახურების დროს, - მთლიან ბაგინთან ავითანდა, - შალაგის სანერგეს 300 პეკარის ხახვიანი ზეპირი 280 პეკარებზე უმათ ეგამებენ და. ხოლო სანერგეს - 15 ჰექტარი ჰქონდა დაკავებული და მისი ორი ბრტყა ემსახურებოდა. თითოეულ მაიერს ყოველწლიურად მაღლისანაგავი სიმსხიმი სირძახად 30-40 პრითენგ გამოჟუგანოდ სერგს ევალებდა, ორიველი დაუყოვნებლივ ითიხებოდა. ასე ორი, მეტრებისა სიმაღლე მიღებული ჰქონდა, ხაშქჯარილი, გარკვეულ პერიოდს, ხალხს ვეჩხის აღად იმერება და სამეცხის რეალბოტეა შეჟუგ, ამიგორ მეტრებისაგან არსებობა შეჟუგანოდ

- 400 ადამიანი კონდოლმე
სეზონურ სამუშაოზეა დასაქმებული.

ლელა
მანავლიშვილი

ნაზი იმნაიშვილი

258

00000000 0000

ნაზი იმნაიშვილი

გამოიწერეთ, იყიდეთ, იკითხეთ გაზეთი „საქართველოს რესპუბლიკა“!

დუშეთის რაიონი საქართველოს რაიონების შორის უდიდესია. მისი ფართობი 30 000 კვ.მ. მოიცავს, მონახელობა 40 000 კაცს შეადგენს. 18 სასოფლო საკრებულოს შემადგენლობაში შედის 298 სოფელი, ერთი ქალაქი და ორი დაბა.

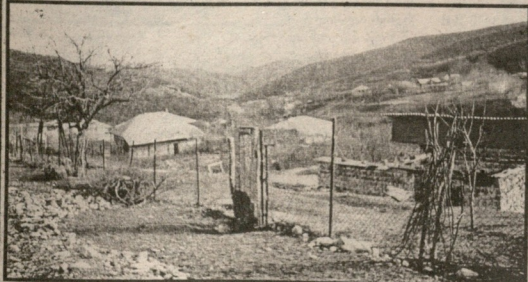
81 სასწავლო დაწესებულებაში, რომელთა შორისაც 22 საშუალო სკოლა, 8500 ბავშვი სწავლობს.

[illegible]

ბატონი ნუგზარი პრო-
ბლემებს ვეძიებარებს:
- ღუშეთი საზღვრი-
სპირა რაიონია: ჩვენეთ
ინფუშეთის ვესაზღვრეთ
ბით მაგილთ და არხო-
გით. რუსეთი-ჩენქეთის
ომის დროს მოხდა სა-
ზღვრის რამდენიმე და-
რღვევა. საზღვარს მოა-
წყდნენ ლტოლვილები.
ჩვენ ისინი საერთაშო-

მთიულე
გაქიწუბას
ვაჟაფშავე
იფანენ

რისი ნორმების ფარგლებში მივიღეთ და, რაც შეგვეძლო, დავეხმარეთ, ავადმყოფებსაჲ მოეუარეთ.

ამჟამად სამხედრო იუვენს სხვა-
მეორე ჯარის ნაწილები, სადაც მე-
სამხედრო კურსდევლებმა ადგილი
მრავი ახალგაზრდა არაის შე-
იკრიბნენ, კარგად იცნობენ თუ განლაგებულ
სამხედრო ჯარის ნაწილებსადაც
დაშორული საცხოვრია ახლა კავი-
სიონზე დადილობაში განმტკიცდნენ.
მწიფიდან უკვე უკეთესი კიდე გა-
მოსვლა 18 დაკვირვების, შერბის, ხა-
ნისა და გუბნად მაგისტოს სამუშაო
სკოლის შემობის. ჩვენ იმ გადაგვი-
რჩილით და შესახებთან ღონისძე-
ვება გაეგებრნენ სკაბრევილის გა-
ნაზღაურის სამისესრულის ერთად,
ჩვენი ძალია დაზმობრის ხელა გა-
წეწილით მოაქვს დევლებს და ახლი-
მხალი სოფლებსაც იმ სკოლაში მო-
სადრეულ ბავშვებს.

ახალი წლის წინ ეესტუმრე ღუშეთის რაიონს.

შაბთორის უკუერი ამინდი იდგა, რო-
დესაც ნოჲფლ ჩანადრის ვეჲვიეთ,
სიტუბუ ნისფი ჩამოწოლიდიყო ღა-
ციოდა, ამ სოჲფლმე ცხოვრობეს ისე-
თი ძირძველი ქართული გვარების
წარმოშადვედნები, როგორებიცაა
ძნჭარამელიები, შურაჩამელიები,
ნადიბაძეები, ჩოხელები, შაბუ-

რეიფილები, ბოდაუელები, ჯაფახი-
შეილები, თანდლაშეილები...

წყაროსთან სოფლის გრადიციუ-
ლი ბირეა - თაეშყურის ადგილია.
სოფლის ვზა შესაკეთებელია და უკა-
ნასკნელი ათი წლის განმავლობა-

მი აქ, თითქმის, არაფერი გაკეთებულა სოფლის იერ-სახის გასაღამამებლად. პირიქით, ჩამორჩევა და გახუნდა ერთ დროს შეღებულ სიხლ-კარსა და ღონეებზე შენებაში, ბათქაში ჩამოყვანილი მთიერების, გაუდაბრებული სოფელი...

მეკუთვნიანობით გადმოცემის აქტი დაუმტკიცებელი იყო. კვლავაც ჩანდაღის სამხ. მუდელის კარგის, ძირითადად შეკუმშვის არჩევის ცოცხ-
მუდელის, საკუთარი სტანდარტის, შე-
ტრნობის აქვს. გუდალს შემადგ. მუ-
ტრნობის და სავსეს მზრდ. მიმდინა-
რის სამშობლოდ ღორი რომ დაკლავ-
თ, მუდელ მათთვის იმდ. ეკუთვნის, სრ-
გნობა და ეკუდის მზრდელს აქვს. მა-
გრამ, ამის გარდა რომ მაქონ. ფე-
ტრნობა, ჩასაქუმ-დასაქუმებრა სტრ-
ნობა, ამის რთ. შედეგად? მაშინვე
პურს ხომ რთ. შედეგად? ღვინავ-
ნობის გუდალსა ერთნადად მისი
საქონლის საკუდის, სამშობლო მ-
რადე ისე სრგა, როგორ გაიკუთვნ-
ებრაგუდ. მათთვისაქუმებრა, მტელ სა-
მშობლო. მათთვის კომბინირებრა
საკუდის შეტრნობა რ. სასტრნობა არა
აქვს. შემუდრებრა არჩავ და მხოლოდ
კუთვნიანობის მიმდით სულდა-
მუდლობა.

როგორც ყველგან, ღუშეთის რაიონსაც არა აქვს შუქი. ელექტროენერგიას დღის 11-დან საღამოს 4 სთ-მდე უნდა იღებდნენ (აქ ასეთი გრაფიკი), მაგრამ, თუ ფილერი გაჟუჭდა, მთელი დღეების განმავლობაში სხედან სიბნელეში.

... აგერ, წყაროსთან პატარა ბიჭები
მოსვივნენ. წყალი შესვეს, მხარზე

ჩანთებწამოკიდებუ-
ლებს ლოყები ჯანსა-
ღად შესწითლებოდათ,
იყინოდნენ და ოინბა-
ზობდნენ. ესენი ჩანადი-
რის ოთხწლიანი ხყო-
ლის მსოთხეკლესელები
გომა, ხოლო და გიორგი
აღმონდნენ.

— როგორ სწავლობთ-
მეთქი, — ეკითხე.
— კარგად, — მო-
მიგეს და გულიანადაე
მესაუბრნენ — ოთხი
წლის მერე სოფელ ხა-
შაბურთში გადგეოლთ
სწავლის ვისაგრძელე-
ბლად. ჩვენ ძმაკაცები
ერთად ხალკ ერთად
ვუნდა ვიყოთ.

მთის სოფლების დღევანდელი დუ-
ხვარი მდგომარეობის ნახები გუ-
ლადამბიძისგან წამოვიდა. არაბე-
ქელებმა გულჩრდილად, დღის გა-
მეტობა და თავდაპირველობით გა-
მზიხვლის თეგანით ხატიკიერი. მა-
გრამ მოთმინებასაჲს სოფ აქეს ხ-
მღვარსი აჲ კრმინთეგენური ვითა-
რება ახლა უკეთესია, მაგრამ აუ-
სუნებლად უნდა გაჲქოვებოს ხა-
ლის სოციალური ყოფა. გახსამ-
ლობის საყოფაცხოვრებო პირველ-
და მთხის მანგინ, ჰყვინ რაბინი-
ლან ახალგაზრდობა უკეთესი, უმე-
ტესწილად, საბერძნეთსა იჲ თუ-

ქუთაისი რომ მიდის საშაპოლ-
დოი გულსკეცავდა იგრნობო-
და დუმივის რაიონის საჩუგულოს
გამგებლის ამ სიკვებში. უკეთეს
ცხოვრებას ნამდვილად იმსახურებენ
დუმივის რაიონში მცხოვრები მო-
ღვათა. ხეცურები და ჟებაღები.
აქ ისევ მუშორჩენილი და წნაბა-
ნაი ვაჟკეური სუდი, მაგრამოგ-
მში, საჟკეუბგამოილილი უფროს-
მურსორჩენის დიდი ინსტრუქტი და
ეს არ უნდა დაიკარგოს!

ახლაც თვალწინ მიდგას ღუშეთის
ცენტრში წამომართული ვაგა ფშა-
ველას ქანდაკება. მისი ფიქრიან-სე-
უდიანი მშერა, მისი სიდიადე და სი-
წმინდე.

თბილი მაგებს, ეს საუკუნე უკვე
თხეს იქნება არაგულიშვიტისთვის,
ეს უკუთხეს მშობელიც კი შიშითან
ერთად სრულად საქართველოში
თავად უნდა გაბნეულდეს. გულში
ჩამწვლა ელგუჯა ჩინათნის სი-
გვეყვეს! იქ წყარან ჩემი მამა-
პაპი, იქ ბიძგებთან ჩემი შვილები,
მე და ჩემმა მეზობლებმა ოფლი
იქ დაღვავებო, ერთმანეთის სა-
ხლებში ვაჟუნები, დამწევი ერთად
ერთად და ჭირსაც, იქნება, როგორ
გრძელ გავუძლებდეთ, ბუფერები ყო-
ფილად საქართველოსთვის ასეთი

დრო, მაგნიამ გადაუღლია, ჩვენ ისევ აქა ვართ და კვლავაც აქ ვიქნებით. ეს მთებია ჩვენი სამშობლო, ჩვენი „კაცობის გვირგვინი“.

ლია ჭიღლაძე.

სურამიებზე: ღუშეთის რაიონის სა-
კრებულოს გამგეობის შენობა; სო-
ფელი საშაბურო.

பெரும்புலியின் துணை,

კალაქოტუხეცვლილი
მდინარე და
დაბეწყრილი
მაგისტრალი

ხშირად ხდება ხოლმე, რომ დიდ საქმეებს პატარა საქმეები ეწირება. ეს ცხოვრების კანონზომიერებაა. მაგრამ, როდესაც პირიქით ხდება, ქვეყნის საქმეც მაშინ მიდის უკან.

ამ ბათილად წლის წინათ, ქვე-
ყანაში დამოუკიდებლობის სიონ-
რომ დაპყრობა, მოვიდრთია, მა-
რთლად, გულით მოეკიდა საკუთარი
სამშროლოს აღმშენებლობის საქმეს.
ბევრად კი დამოუკიდებლობა ისე
გავიგო — ეს ქალად არ მისინდა და
დღედაღამ ქალაზნად, და სახელ-
მწიფოს ხარკზე მისინდომა ვამი-
ღრბსა

ახე დაიწყო ბათუმი-ლენინაკის ცენტრალურ მაგისტრალზე ხაზის 183-ე კილომეტრზე, ახალ-ცხესლისძის გზაზე, ასპინძის მე-სახელმწიფოს, ღმირან მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე საბჭოთუ მეურნეობის შექმნებლბა. მან 5 მი-კრომეტრ ფართობი დაიკავა და მო-ლიანად შეუცდა ამ ფართობის სე-რეკტურა. სათვეზე მეურნეობისა-თვის გაუხდა 8 ჰუმარბაზირ გუბო-რი, გაიყვანა ნარგავბეუბ, ღმინა-რე მტკვრის მეუცვალბე მიმართუ-ლებად და... აქედან დაიწყო ის, რაც დამოკლბს სბხელბეობი დაუქმუ-ცენტრალურ მაგისტრალზე გზის, ერთ დროს დაბეგბეობ ღმირან-ურბ კალბბეობ მბეცქა და ხბუ-წალზე მბეცბა, ყბეცლ საწაბბეობ-ლის ბბბ, ჟბბბბ საწარბის წბ-ნბზე დებბა საბეგბბბბობლ გზის ის მბბბეცბობ, საბეც და ბრბბ-ბეობლ წაბს წბბბბ მეწყერბბბ-ბბ ხბბბის დამბერბბბ მბბბბბ ას-პბნბბის საბეცლ მეურნეობამ ბეის კბბბბბბ გაბზნბა და ამბბ მბე-ცბრბ მეწყერბლ მბეცვბბბბ.

კალაპოტმეცულილმა მდინარემ
თითქმის 300 მეტრში მთლიანად
გამოუთხარა ძირი ხელოვნურად
გაშენებულ ტყის კორომს და 2 ჰე-

ქრამელ უარობი წყალმა წაი-
შ. ამას ისიც ღაღბდა, რომ, ასევე,
ამ ათიულ წყარ წინაი, მეგრულ
მოუღენების გავიჯისწინებდად,
ამ უარობისმე შესწავლელად,
საველე მეგრნობამ თავიანი მე-
მეგრე წაბისგნელ და სამისა-
ხლოდ გასაა მწას ნაკვეთი, რო-
მელიც მაფხელში, რწვეს პერი-
ოდში, მთლიანად გბორავს გყი-
ან მახივეს.

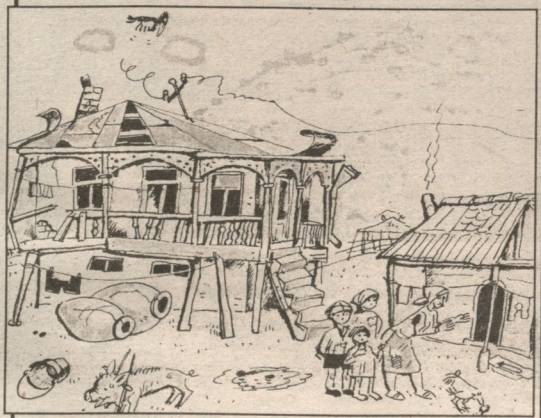
ყოველივე ამის შედეგად, 1994 წლიდან მოყოლებული, ეს უნდა იქონიებოდეს და მუდმივად ხდება კონსიკვინოს გზადადგილება. განსაკუთრებით - „გრაფიკულიზაცია“ და „ეკონომიკისა“. ამ მონაკვეთის დღეებზე კი ყოველწლიურად აღ- თანხებენ იხარჯება. აღნიშნუ- ლის გამო, მდინარე მდკურის ქა- ლაბიგმა უფის ხარჯებში, ზოგი- რის ნაწილი 60-70, ზოგან კი 100 მეტრითაც გაიზარდა.

დაწყებული მეყვრული პროცესები იმდენად საველალლოა, რომ შესაძლოა მიოლიანად შეწყდეს საგრანსპორტო მოძრაობა. სამუხაროდ, ამაზე დღემდე შესაბამის ინტეგრაციებს რეაგირება არ მოუხდენიათ.

საბოროტ მუერების გერითორაჲ აყოლილად ჯნა აღდგეს (ი) საბოროტ, შუადრონის ძაღვითაჲ კი ძეღა კალაძეა, ჩაგარეს გამოგრებითა საჲშოჲში, რომელსაჲ დიდ სხსნებში სჲიღბეს. რაჲ რათისნ მესაძღუელობის ღამეჲდა. აღბათ, საგნო ღებარესმენც უკრად დღის ამ საკითხისა და გათიჯალისწინეს საჲშოშობის ჩაგარებისთვის საბორო თანების გამოკითხა. წინააღმდეგ მუთხევედა, უკრადღობითაჲ, მესაძღო, გამოუწონო რეზიმე მღელავილ მაკავალის.

აპთანდრე ბერიძე.

■ 606.606.606

„ვაჰ, სოფელო...“

ელჟარდ ამბოკაძის ნახატი.

სარედაქციო კოლეგია:

როლანდ ბასილავილი (რედაქტორი), ნაზი
მანავილი, გივი მელიქიშვილი (ტექნიკური
რედაქტორი). სპარტაკ ქობულაძე ლია ჭილაძე.

გაგონიერეთ, იყიდეთ, იკითხეთ გავითი „საქართველოს რესპუბლიკა“!

[illegible]